

Nasze „ABC”:

Podstawy programu

Wysuwamy konieczność za-
stąpienia dzisiejszego zupeł-
nie prymitywnego zjednocze-
nia społeczeństwa zjednocze-
niem wyższego rzędu, opar-
tym na wspólnym dla znacz-
nej części polskiego społeczeń-
stwa programie politycznym.
Jako jedyną drogę do osią-
gnięcia tego celu uważamy
poważną, publiczną dyskusję
ideową — polityczną. Do
wszczęcia dyskusji niezbędne
jest sformułowanie programu
politycznego na dziś.

W obecnym artykule nie
chcemy jeszcze sformułować
takiego programu, chcemy je-
dyne sformułować zasady,
na których taki program opie-
rać się winien.

Zasady te naszym zdaniem
są następujące:

1. Mobilizując społeczeń-
stwo polskie do walki z niebez-
pieczeństwem niemieckim nie
wolno nam zapominać o nie-
bezpieczeństwie żydowskim,
które nie tylko nie przestało
być nadal groźnym, ale nie
uległo najmniejszemu złago-
dzeniu. Niebezpieczeństwo
niemieckie zaś nie wynika z
takiego czy takiego ustroju
politycznego panującego w
Niemczech, ale jest konse-
kwencją zasadniczego, dziejo-
wego konfliktu rozgrywającego
się między Polską a Niem-
cami, jako całością politycz-
ną.

2. Musimy dążyć wszelkimi
siłami do jaknajdalej idącego
spółżycia z życia politycz-
nego, społecznego i gospodar-
czego w Polsce. Pod tym kątem
wzglądu musi być prowadzo-
na cała nasza polityka wew-
nętrzną, w szczególności poli-
tyka w stosunku do t. zw.
mniejszości narodowych. Mię-
dzy innymi nie możemy
pozwolić na to, aby w okresie
naprężenia międzynarodowe-
go żydzi odzyskiwali dawne
utrącone pozycje w Polsce
pod pozorem, że są naszymi
sprzymierzeńcami.

3. Okres najbliższy musi
być wyzyskany do głębokich
zmian w ustroju gospodar-
czym Polski. Okres mobiliza-
cji gospodarczej wywołany
sytuacją międzynarodową na-
daje się bardziej niż jakikol-
wiek inny okres do przepro-
wadzenia takich zmian. Prze-
budowa życia gospodarczego
w duchu narodowym jest wła-
ściwie równoznaczna z mobi-
lizacją tego życia gospodarcze-
go. W tych warunkach naszą
politykę gospodarczą cechować
winna jaknajdalej idąca
aktywność.

4. Specjalną opieką w tym
zakresie winno się cieszyć ro-
lnictwo, którego rola na wy-
padek jakiegokolwiek konfliktu zbroj-
nego nabiera zupełnie wyją-
tkowego znaczenia. Obok tego
nie wolno zapominać o tym,
że podniesienie poziomu go-
spodarczego rolnictwa jest
kluczem otwierającym nam
zamek do ogólnego dobroby-
tu państwowego.

5. W okresie, gdy wobec ca-
łego społeczeństwa stawiamy
hasło wielkich ofiar, musimy
z większą niż normalnie ener-
gią tępić wszelkie niesprawie-
dliwości i krzywdy społeczne.
Walka z nimi już dziś oraz
przygotowywanie zasadni-
czych reform społecznych —
to hasła aktualne polityki
społecznej.

Oto podstawowe zasady
programu na dziś. Do bar-
dziej szczegółowego sformu-
łowania powrócimy w najbliż-
szym czasie.
J. K.

Bankructwo
niemieckiego handlu
spożywczego

Na podstawie oficjalnych da-
nych niemieckich, wynika, że han-
del w Niemczech nie jest obecnie
zajęciem intratnym, zwłaszcza
gdy idzie o ośrodki żywnościowe.

Jak wynika ze statystyki w ro-
ku 1937 zbankrutowało 6.000 skle-
pików spożywczych, a w roku
1938 — 15.000.

Z cyfr powyższych widać, że
można oszukać żoładki obywateli,
ale nie wolny handel.

Wobec wyścigu produkcji
Kartele hamują rozwój gospodarki
ciężąc na życiu Polski

Wyścig zbrojeń, który przeży-
wamy od kilku lat, jest tylko fra-
gmentem ogólnego wyścigu wyt-
wórczości, prowadzonego z jak-
największym nakładem sił i środ-
ków przez wszystkie państwa.
Przygotowanie gospodarcze kra-
ju do wojny, zwane gospodarką
obronną, na tym bowiem właśnie
przebiegającym polega, że trzeba
dążyć do maksymalnego roz-
woju wszystkich sił wytwór-
czych.

Jakaby bowiem nie była przy-
szła wojna, to jedno nie ulega
wątpliwości, że prowadzenie
jej będzie wymagało olbrzym-
nych ilości surowców, fabryka-
tów, środków żywności, ilości —
nie tylko niewspółmiernie wiel-
kich w porównaniu z zapotrze-
bowaniem pokojowym, ale nie-
jednokrotnie nawet przekraczają-
cej zdolności produkcyjne go-
spodarstwa narodowego.

Dlatego też okres gospodarki
obronnej, będący okresem przy-
gotowań do wojny, cechuje wszę-
dzie specjalna troska o wzmo-
czenie produkcji, wyciągnięcie
jej na jaknajwyższy poziom. Tej
to trosce zawdzięczamy, trwającą
od kilku lat dobrą koniunkturę
gospodarczą w całym świecie.

Wytwórczość dóbr t. zw. pro-
dukcyjnych wzrasta w niezwy-
kłym tempie, bijąc wszelkie do-
tychczasowe rekordy w tej dzie-
dzinie.

W tym wyścigu wytwórczości,
Polska bynajmniej nie wygląda
tak świetnie, jakby się zdawało.
Zwiększamy niewątpliwie stale,
choć powoli produkcję przemysło-
wą, ale inni robią to również
tylko znacznie prędzej. Cieszy-
my się, że przekroczyliśmy po-
ziom z r. 1928. Ale co z tego,
gdy wciąż nie dosiegamy po-
ziomu z r. 1913.

Wydobycie węgla kamiennego
na ziemiach Polski wynosiło w
r. 1913 41 milionów ton, w roku
1938 — 38 milionów; ropy na-
ftowej w r. 1913 — 1,1 miliona
ton, w roku 1938 — 0,5 miliona
ton.

A stal, ta podstawa potencjału
obronnego? Wyprodukowaliśmy
ją w roku 1913 — 1,7 miliona
ton, a w roku 1938 — 1,4 milio-
na ton (bez Zaolzia). Podobnie
rzeczy się mają z surowką żelaz-
ną i cynkiem.

Jednocześnie nasi sąsiedzi z za-
chodu i wschodu przekroczyli po-
ziom z r. 1913.

Wadliwość węzła warszawskiego
Brak planu obrony dworca
Niedostateczne siły straży ogniowej

(lub.) We wczorajszym nume-
rze „ABC” podkreśliśmy na
marginesie pożaru stołecznego
dworca kolejowego konieczność
zastosowania śmiałych posunięć
w zakresie usprawnienia naszej
komunikacji kolejowej. Podobnie
zapatrjuje się „KURIER POLSKI”

„...Co się tyczy węzła kolejowego,
to z wielu stron podnoszą się głosy
krytyczne i ostrzegawcze, mnożą się
opinie wskazujące, że w obecnych
swoich wymiarach jest on już niewy-
starzający na potrzeby ogromnego
ruchu kolejowego, skoncentrowanego
w Warszawie.

Mówi się o konieczności rozszerze-
nia tunelu i budowy nowych torów
„przepustowych”. Fachowcy kry-
tykują samo rozwiązanie zagadnienia
kolejowego w Warszawie, opowiadają
o wąskiej „gardzieli”, która po-
chlonała co dzień setki pociągów,
wskazując na inne jeszcze braki,
połączone z elektryfikacją.

„I. K. C.” zwraca uwagę na
rzecz bardzo istotną:

„Oto ze słów tych wszystkich, któ-
rzy obserwowali tę w niezmiernie
trudnych warunkach prowadzoną ak-
cję, zdaje się wynikać, że nie istniał
chyba z góry opracowany plan obro-
ny dworca głównego przed pożarem.

Jeśli tak jest istotnie, to dopusz-
czono się karygodnego zaniedbania.
Jest rzeczą zwykłą bowiem wszędzie
na świecie, że ważniejsze obiekty, a
więc przede wszystkim dworce, teatry
i kina, wielkie sale wystawowe i
inne gmachy o charakterze publicz-
nym znajdują się pod specjalną o-
chroną straży ogniowej. Opracowy-
wane są zawsze najbardziej drobiaz-
gowe plany ratowania tych gmachów
i zebranej w nich publiczności w ra-
zie wybuchu pożaru.”

ziom wytwórczości przedwojen-
nej, tak samo zresztą, jak i więk-
szość pozostałych państw, nie
stosujących metod „totalnych” w
gospodarce. Nie są to rzeczy bla-
he i mało znaczące. W wielu bo-
wiem wypadkach widzimy nawet
kilkakrotne powiększenie produk-
cji przedwojennej!

Weźmy na przykład produkcję
stali (w milionach ton):

	1913 r.	1936 r.
Anglia	7,8	12,0
Japonia	0,2	5,2
Z. S. R. R.	4,2	16,2
Włochy	0,9	2,0
Niemcy	14,3	18,8
St. Zjedn.	31,8	48,5

Nie mówimy już o ropy nafto-
wej, bo tu niektóre państwa wy-
konały skok, od którego mogło-
by się nam — nieprzychylnym
w głowie zakreślić.

Zapewne niejedno możnaby na-
usprawiedliwić takiego stanu
rzeczy przytoczyć. Ale nikt nie
powie też, że zrobiono wszystko,

by zapewnić rozwój polskiej wy-
twórczości w należytych, życio-
wym koniecznościach uzasadnio-
nych rozmiarach.

Tolerowanie gospodarki kar-
teli, których jedyną racją bytu
było i jest ograniczenie produk-
cji i unieruchamianie przedsię-
wzięcia do błęd zasadniczy, któ-
ry wciąż czeka na naprawienie.
Innym niezwykle „pożytecznym”
społecznie i gospodarczo za-
daniem, spełnianym przez kartele
jest „regulacja” wyrobu, polega-
jąca — jak wiadomo — na utrzy-
mywaniu wysokich cen, przy jed-
noczesnym zaniechaniu wszel-
kich inwestycji i ulepszeń, zwie-
kszających zdolność wytwórczą
przedsiębiorstw.

Nie można się też było dziwić
obawom, wyrażonym przez cięż-
ki przemysł w związku z przyłą-
czeniem Zaolzia. Wszak zjawiał
się nowy konkurent (huty trzy-
nieckie), produkujący tanio i du-
żo, a stosujący przy tym nowo-

czesne metody, na co nasze hut-
nictwo zdobyć się nie mogło.

Rozprawienie się z gospodar-
ką karteli, dla niewiadomych po-
wodów uważających się za przed-
stawicieli i obrońców „prywat-
nej inicjatywy” byłoby rozera-
niem pęt, które krępują Polskę w
wyścigu wytwórczości.

J. M.

W POGONI
ZA SZCZĘŚCIEM

najlepsze są proste środki. Los Loteryjny
to najprostsza droga do dobrobytu i za-
bezpieczenia spokojnej starości. Szczęśliwe
losy do I klasy poleca kolektura

DZIERŻANOWSKIEGO

Nowy Świat 64.

F r e i a 5.

Oddział: Gniezno, Chrobrego 14.

We Francji o dyktatorach
Śliska droga totalistów

Niewykorzystane bogactwa

Periodyki francuskie z ubie-
głego tygodnia poświęcają wiele
miejsc rozważaniom na temat
istoty ustroju nowoczesnej dyk-
tatury.

„CANDIDE” we wstępnym ar-
tykule ujmuje te zagadnienie jak
następuje:

„Aktualne dyktatury zachowują
charakter trwałej rewolucji, w tym
ich siła i słabość. Przeciwnicy dok-
tryny nie są nawracani, lecz po-
strzegają ich jako niebezpiecz-
nych, aczkolwiek chwilowo niszczących. W
porównaniu z tymi tyranami, odsepa-
rowanymi od ludności parawanem
fanatyzmu, Napoleon liczący się stale
z nastrojami opinii społecznej, wy-
daje się dobrułowym monarchą.”

Dorsay w JE SUIS PARTOUT
tak ocenia brak opinii społecznej
przy ustroju dyktatorskim:

„Brak kontroli i nie liczenie się z
opiniami publicznymi stanowi nie tylko si-
łę, lecz słabą stronę ustrojów total-
nych. Kto potrafi od wewnętrz-
nie „wstrzymać” „Medium” natchnione
w Berchtesgaden? Nie wątpliwie Hitler
jest wielkim działaczem, bezinteresownym
ascetą, którego wola i całe
życie zostało poświęcone narodowi.
Patrioci francuscy nie staną się więk-

si przez rzucanie obelg... Dyktatorzy
wchodzą jednak na drogi, gdzie więk-
si od nich, więcej doskonalili i zrów-
noważeni i więcej doświadczeni i na-
prawdzeni genialni nie tak dawno skrę-
cili kark. Czy mamy sprecyzować o
tym mowa, nie myślimy bynajmniej o
śmiesznej figurze Wilhelma II, lecz o
wielkim cesarzu Napoleonie!”

ATAKI SZALU

P. Dorsay nie chce się bawić
w dociekania, czy zachłanność
hitlerizmu i faszyzmu jest psy-
chozą tego czy innego typu. Nie o-
to chodzi, czy Hitler lub Mussoli-
ni są „okazyami patologicznymi”,
lecz o to, czy nasze granice, nasza
wolność i cywilizacja chrześcijań-
ska będą zabezpieczone przed
wielkim rodzajem „atakami sza-
łu”.

PRZESTRZEŃ
ZYCIOWA DYKTATUR

„Candide” pisze na ten temat:
„T. zw. przestrzeń życiowa państw
totalnych często jest poprostu błędem
— w tym tygodniu Włochom kazano
się wyrzec kawy. Ograniczenie to nie
było reżimem, ale nasuwa się pytanie
sposobu ograniczenia konsum-

cji kawy bezpośrednio po Aneksji
Abisynii, która do 1935 r. produk-
owała o wiele lepsze w świecie ga-
tunki kawy.

Po podboju Abisynii rolnictwo i
handel zanikają. Również inne pisma
stwierdzają, że tak twórcy doład
systemu faszyzmu zaczyna „się wy-
cierpywać”.

PRZY DOLEGLIWOSCIACH i cierpieniach wato-
kach kamieni żółciowych,
złej przemianie materii, stosuje się zioła D-ra Cz. Krassowskiego, znak
ochr. towar. KAMICINA. Cena pudeł. zł. 2. Do nabycia w apt. i skl. apt.

DZIEŃ W POLITYCE

NA ZAMKU

Dnia 6 b. m. p. Prezydent Rze-
czypospolitej przyjął ambasadora
R. P. w Rzymie dr. Wieniawę-Dłu-
goszowskiego.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej
przyjął dziś w obecności p. mar-
szałka Ed. Śmigłego-Rydza p. pre-
zesa Rady Ministrów gen. Ślajowa
Składkowskiego, który referował o
bieżących pracach rządu.

Pan Prezydent przyjął prof.
Włodzimierza Antoniewicza rektora
U. J. P. po powrocie jego z Buł-
garii.

W środę przed południem Pan
Prezydent przyjął na dziedzińcu
zamkowym hold od Związku b. O-
chotników Armii Polskiej w więz-
ku z odbywającym się zjazdem
walnym tej organizacji.

POLAK MIANOWANY SENATO-
REM RUMUNII

Król Karol mianował 88 senato-
rów parlamentu rumuńskiego. M.
in. mianowany został p. Tytus Cze-
karski z Bukowiny, który wszedł
do senatu z grupy rolników. P. Cze-

Tajemnice
czeskiej nafty

Angielskie czasopismo Daily Te-
legraph donosi, że olbrzymie za-
pasy nafty, nagromadzone przez
Czechów w żelbetonowych base-
nach podziemnych są dotychczas
jeszcze niedostępne dla Niem-
ców, gdyż zamki do tych basenów
mają tak skomplikowany mecha-
nizm, że sprowadzeni z Niemiec do
Protektoratu ślusarze niemieccy
nie zdołali dotychczas ich otwo-
rzyć.

Jak podaje pismo nawet uwie-
żenie 42 ślusarzy czeskich, którzy
te zamki fabrykowali nie otwo-
rzyło wrót do upragnionej ropy.

„FIGARO” pozwala sobie na
złośliwość:

„Gdyby oddać Mussoliniemu gaje
olienne Tunisu, prawdopodobnie dałby
się odczuwać brak oliwy. Po co w ta-
kim razie kusić się o nowe tereny, sko-
ro nie wykorzystano należycie świeżo
zdobytch?”

kariski jest prezesem Polskiej Rady
Narodowej Rumunii.

PROF. BURKHARDT

Prof. Burckhardt, wysoki komi-
sarz L. N. w Gdańsku, zawiadomił
prez. senatu Greisera, że udaje się
do Bazyli na uroczystości, po czym
wróci znowu do Gdańska. Wyja-
śnienie to demontuje fałszywe po-
głoski prasy zagranicznej o przy-
czynach wyjazdu prof. Burckhard-
ta z Gdańska.

GWÓDZ W. WITOSA

W niedzielę 4 b. m. odbyło się po-
święcenie sztandaru placówki Hal-
leńczyków w Drohobyczu. Pier-
wszy gwóźdź wbił gen. Haller w
imienu własnym oraz dwa dalsze
w imieniu Witosy i J. E. Ks. Bi-
skupa Słagowskiego.

Tribuna przyjaciół i przeciwników

Kradzież dusz polskich
przez cerkiew grecko-katolicką

W ostatnim felietonie Zygmun-
ta Nowakowskiego, drukowa-
nym w „Ilustrowanym Kurjerze
Codziennym” znajdujemy nastę-
pujące ciekawe uwagi:

„Od dawna pragnąłem ode-
zwać się do Was osobnym li-
stem pasterskim, napisanym
w języku polskim... Zanadto
mnie męczy myśl, że są mię-
dzy tymi, nad którymi mam
obowiązek pracować, wierni
którzy mogliby uważać się za
opuszczonych od swej władzy
duchownej, gdyby ich biskup
nigdy nie przemówił do nich
w ich mowie. Zanadto dobrze
rozumiem niebezpieczeństwo
takiego potożenia, niebezpie-
czeństwo tem większe, im ta-
leć swego biskupa, Rusina,
mogliby podejrzewać, chociaż
by najniebezpieczniej, o brak ży-
czliwości i miłości dla pol-
skiego narodu...”

Niestety, najskuteczniej w świecie
nie tylko podejrzewamy biskupa,

który te słowa napisał, ale nawet
jesteśmy zupełnie pewni, że ani
życzliwości, ani miłości dla naro-
du polskiego, choć Polak z pocho-
dzenia, nie żywi! Cóż to za biskup
jest autorem cytowanego listu pa-
sterskiego? Patrząc na podpis i wła-
sny oczom nie wierzę: Andrzej
Szeptycki, Metropolita Halicki, ar-
cybiskup Lwowski, biskup Kamień-
ca Podolskiego! Co prawda, już do-
syć dawno temu, bo w roku 1904,
napisał te słowa, które jednak sta-
ły się na wieczną pamiątkę. Ks. Me-
tropolita, „Rusin” — nie „Ukrai-
niec”, jak stwierdza jego ipsis-
sima verba, zapomniał może o tym
dokumencie, dlatego warto było
zacytować powyższy tekst, podając
jeszcze fragment następujący: oto
stwierdziwszy, że najwyższym na-
kazem jest głosić wiernym Ewan-
gelie w ich własnej mowie, oraz
po zapewnieniu, że w cerkwi język
polski będzie miał te same prawa
co język ruski, kończy Eksceleńca,
ks. arcybiskup Szeptycki: „W Wa-
szych przekonaniach patriotycz-
nych mogę Was tylko utwierdzić, o
ile patriotyzm jest chrześcijańską
miłością. Ojczyzna i z miłością Bo-
ga i bliźniego pochodzi.”

Tak się to pisało niegdyś. A dzi-

sia? Niechże mówią cyfry: wed-
ług pobieżnych obliczeń w ciągu
ostatnich dwudziestu pięciu lat
cerkiew grecko-katolicka ukradła
nam około milion dusz polskich na
Ziemii Czerwienińskiej. Cyniczna kra-
dzież, uprawiana w biały dzień,
pod okiem władz, trwa i kwitnie w
dalszym ciągu a codzienna litania
procesów, wytaczanych parochom
ruskim, jako zahamować jej nie
zdołała. Z pewnych kół słusznie za-
tem wysunięto postulat, aby nara-
zie odebrać kancelariom cerkiew-
nym prawo prowadzenia ksiąg me-
trykalnych. Procesy robią z tych
duchownych jakichś bohaterów
narodowych i mnożą równocześnie
zastępy fałszerzy dokumentów. O-
statecznie, prowadzenie metryk
jest kancelaryjną manipulacją, któ-
ra nie ma nic wspólnego z religią,
proboszcz zaś w tym wypadku jest
płatnym urzędnikiem, skoro zatem
wykonuje swą funkcję na szkodę
państwa, skoro w sposób zupełnie
świadomo dopuszcza się chronicz-
nie fałszerstwa urzędowych aktów,
rzeczą władz jest uniemożliwić mu
raz na zawsze ten proceder i oddać
prowadzenie ksiąg ludziorzecz-
nym, zatem urzędowi-
cywilnym.